

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ อัครโรจน์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓/๒๕๔๘

วันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๘

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคต้นตระกูลไทยเพื่อรวมพรรคต้นตระกูลไทยเข้ากับพรรคชาติไทยที่เป็นพรรคการเมืองหลัก

ด้วยนายทะเบียนพรรคการเมืองมีคำร้อง ลงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๔๗ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ ขอให้สั่งยุบพรรคต้นตระกูลไทยเพื่อรวมพรรคต้นตระกูลไทยเข้ากับพรรคชาติไทยที่เป็นพรรคการเมืองหลัก ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๗๑

๑. สรุปข้อเท็จจริง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องของผู้ร้องสรุปความได้ ดังนี้

พรรคต้นตระกูลไทยซึ่งก่อตั้งเมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๖ ได้ประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ โดยมีมติให้รวมพรรคต้นตระกูลไทยเข้ากับพรรคชาติไทย โดยให้พรรคชาติไทยเป็นหลักในการดำเนินการทางการเมือง และในการประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ ของพรรคชาติไทย เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ พรรคชาติไทยก็ได้มีมติเป็นเอกฉันท์ ให้รวมพรรคต้นตระกูลไทย เข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกับพรรคชาติไทย โดยให้พรรคชาติไทยเป็นหลัก และต่อมาพรรคชาติไทยได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ร่วมกับพรรคต้นตระกูลไทย แจ้งการรวมพรรคทั้งสอง โดยให้พรรคชาติไทยเป็นหลักในการดำเนินการทางการเมืองต่อ นายทะเบียนพรรคการเมือง ตามมติที่ประชุมใหญ่วิสามัญของทั้งสองพรรค และตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๗๑

อย่างไรก็ตาม นาย ณ ตะวัน พรหมทา มีหนังสือ ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ขอคัดค้านการยุบรวมพรรคต้นตระกูลไทยเข้ากับพรรคชาติไทย เนื่องจากเห็นว่านายชูวิทย์ กมลวิศิษฐ์ หัวหน้าพรรคทำผิดข้อบังคับพรรคและมติที่ประชุมใหญ่วิสามัญ กรณีการยุบรวมพรรค เนื่องจากเหตุต่างๆ กล่าวคือ ไม่มีหนังสือเชิญสมาชิกพรรคและกรรมการบริหารพรรคร่วมประชุมเพื่อยุบรวมพรรค คณะกรรมการบริหารพรรคไม่ครบองค์ประชุม ประธานสาขาพรรคทั้งห้าสาขาถูกหลอกให้ลงลายมือชื่อ โดยอ้างว่าลงลายมือชื่อเพื่อเลือกตั้งกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่โดยไม่ได้บอกว่าจะมีการยุบรวม และประธานสาขาพรรคลงลายมือชื่อไม่ครบ

พรรคต้นตระกูลไทยจึงมีหนังสือ ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ซึ่งแจ้งแก้ไขข้อคัดค้านการยุบรวมพรรคต้นตระกูลไทยเข้ากับพรรคชาติไทย ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งว่า พรรคต้นตระกูลไทยได้ทำหนังสือเชิญสมาชิกพรรคเข้าประชุมใหญ่วิสามัญอย่างถูกต้องโดยในระเบียบวาระการประชุม ลงวันที่ กำหนด วัน เวลาและสถานที่เข้าประชุมชัดเจนตามข้อบังคับพรรค ข้อ ๖๗ วรรคสี่ มีคณะกรรมการบริหารพรรคเข้าร่วมประชุม ๘ คน จากจำนวนกรรมการ ๙ คน ซึ่งถูกต้องตามข้อบังคับพรรค ข้อ ๖๕ (๑) ประธานสาขาพรรคทุกคนได้รับหนังสือเชิญประชุมรับทราบการยุบรวมพรรคและได้ยกมือสนับสนุนมติที่ประชุมให้ยุบรวมพรรค นอกจากนั้น ตามข้อบังคับพรรค ข้อ ๖๕ (๔) ผู้แทนสาขาพรรคตามข้อ ๖๕ ในกรณีที่มีสาขาพรรคให้ประธานสาขาพรรคเป็นผู้แทนสมาชิกสาขาพรรคนั้นเข้าประชุมใหญ่ของพรรค เมื่อประธานสาขาพรรคร่วมประชุม ๔ สาขา ถือว่ามีตัวแทนสาขาพรรคร่วมประชุมแล้ว

ต่อมา นาย ณ ตะวัน พรหมทา มีหนังสือ ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ แจ้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ขอดอนเรื่องร้องคัดค้านการยุบรวมพรรคต้นตระกูลไทยเข้ากับพรรคชาติไทย เนื่องจากได้ตรวจสอบแล้วพบว่า ตนเองไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคต้นตระกูลไทย

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหนังสือ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ให้พรรคต้นตระกูลไทยชี้แจงข้อเท็จจริงต่าง ๆ กล่าวคือ เหตุที่พรรคต้นตระกูลไทยมีหนังสือเชิญประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ จำนวน ๒ ฉบับ ซึ่งมีเลขหนังสือเดียวกัน แต่ลงวันที่และเนื้อหารวมทั้งสาระสำคัญในการประชุมในหนังสือทั้งสองฉบับแตกต่างกัน คณะกรรมการบริหารพรรคต้นตระกูลไทยได้มีการร้องขอให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ หรือไม่ อย่างไร และสาเหตุที่พรรคต้นตระกูลไทยมิได้จัดส่งรายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคต้นตระกูลไทยในคราวที่มีมติให้ยุบรวมพรรคต้นตระกูลไทยรวมเข้ากับพรรคชาติไทยและกำหนดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญของพรรคต้นตระกูลไทยมาในคราวที่ได้ร่วมกันแจ้งมติยุบรวมพรรคการเมือง แต่ได้จัดส่งรายงานการประชุมดังกล่าวมาพร้อมหนังสือชี้แจงแก้ไขข้อคัดค้านการยุบรวมพรรคการเมือง

พรรคต้นตระกูลไทยมีหนังสือ ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ซึ่งแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ว่า การจัดทำหนังสือเชิญประชุม ลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ นั้น เจ้าหน้าที่ผู้จัดทำมิใช่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโดยตรง จึงไม่ได้ดูมติของที่ประชุมพรรค เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบตรวจสอบพบว่าหนังสือเชิญประชุมผิดพลาด จึงได้ยกเลิกหนังสือฉบับดังกล่าว และทำหนังสือเชิญประชุม

ฉบับใหม่ ลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ โดยใช้เลขหนังสือเดียวกันเนื่องจากเป็นเรื่องเดียวกัน การประชุมใหญ่วิสามัญของพรรคต้นตระกูลไทย ครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ เป็นการเรียกประชุมอย่างถูกต้อง โดยคณะกรรมการบริหารพรรคตามข้อบังคับพรรค ข้อ ๖๗ และพรรคต้นตระกูลไทยได้จัดส่งเอกสารประกอบการยุบพรรคต้นตระกูลไทยรวมเข้ากับพรรคชาติไทยให้นายทะเบียนพรรคการเมืองแล้วแต่ยังไม่ครบถ้วน จึงได้ทำหนังสือชี้แจงและได้ส่งสำเนารายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคที่มีมติให้ยุบพรรคต้นตระกูลไทยเข้ากับพรรคชาติไทยเพิ่มเติมในภายหลัง

พรรคชาติไทยมีหนังสือ ลงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง กรณีการยุบรวมพรรคต้นตระกูลไทยเข้ากับพรรคชาติไทยที่เป็นพรรคการเมืองหลักเพื่อให้การดำเนินกิจการทางการเมืองของพรรคชาติไทยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด และพรรคชาติไทยได้มีหนังสืออีกฉบับหนึ่ง ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ถึงนายทะเบียนพรรคการเมือง ส่งสำเนารายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคชาติไทย ครั้งที่ ๕/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๔๗ ซึ่งมีมติเห็นชอบการยุบพรรคต้นตระกูลไทยเข้ากับพรรคชาติไทยที่เป็นพรรคการเมืองหลัก

ด้วยเหตุดังกล่าว นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องลงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๔๗ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อขอให้มิตีตั้งยุบพรรคต้นตระกูลไทยตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

๒. การดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาเมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๔๗ แล้วมีมติให้รับคำร้องไว้ดำเนินการ ตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๒ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัย พร้อมทั้งได้แจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ และส่งสำเนาคำร้องให้พรรคต้นตระกูลไทยในฐานะผู้ถูกร้องและพรรคชาติไทยในฐานะผู้เกี่ยวข้องทราบเพื่อให้ยื่นคำชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหรือถือว่าได้รับหนังสือ

นายบรรหาร ศิลปอาชา หัวหน้าพรรคชาติไทยได้ยื่นคำชี้แจงเป็นหนังสือลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๗ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งสรุปได้ว่า หัวหน้าพรรคชาติไทยและหัวหน้าพรรคต้นตระกูลไทยได้ร่วมกันแจ้งการรวมพรรคการเมืองทั้งสองพรรคเข้าด้วยกันต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ในเรื่องที่เป็นไปตามมติของที่ประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ ของพรรคชาติไทย เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ โดยมีมติเป็นเอกฉันท์ให้รวมพรรคต้นตระกูลไทยเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกันกับ

พรรคชาติไทยที่เป็นหลัก และตามมติที่ประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ของพรรคต้นตระกูลไทย ที่มีมติเป็นเอกฉันท์ให้รวมพรรคต้นตระกูลไทยเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกันกับพรรคชาติไทย โดยให้พรรคชาติไทยเป็นหลักในการดำเนินกิจการทางการเมืองตามนัยของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๗๑ ดังนั้น การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคต้นตระกูลไทยตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องกระทำและทางพรรคชาติไทยไม่โต้แย้งหรือคัดค้านคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองดังกล่าวแต่ประการใดทั้งสิ้น

คณะกรรมการฟื้นฟูพรรคต้นตระกูลไทย โดยนายบรรณรักษ์ รุ่งรัตนกสิน ประธานคณะกรรมการ ฯ และนายณัฐคม สิงห์พันธุ์ กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการ ฯ ได้ยื่นหนังสือลงวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๗ เพื่อคัดค้านการยุบพรรคต้นตระกูลไทยเพื่อรวมเข้ากับพรรคชาติไทยต่อศาลรัฐธรรมนูญ โดยอ้างถึงเอกสารต่าง ๆ เช่น สำเนาหนังสือเรื่องการคัดค้านการยุบพรรคและการยุบรวมพรรคต้นตระกูลไทย หลักฐานข้อมูลที่ได้รับผลกระทบจากการที่นายชูวิทย์ กมลวิศิษฐ์ ใช้อำนาจหน้าที่ในฐานะหัวหน้าพรรคต้นตระกูลไทยกระทำการขัดต่อรัฐธรรมนูญ โดยสรุปว่า นายชูวิทย์ ฯ ได้ไปเจรจากับ พลเอก กิตติศักดิ์ รัฐประเสริฐ และคณะ เพื่อเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคและทางพลเอก กิตติศักดิ์ ฯ กับคณะ ขอให้นายชูวิทย์ ฯ ทำหนังสือเชิญประชุมเพื่อเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรค และจัดตั้งสาขาพรรคเพิ่มเติม แต่ปรากฏว่าในวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ที่มีการให้นัดประชุมนั้น ไม่มีวาระการประชุมในเรื่องยุบพรรคและก็ไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคแต่ได้มีการยุบพรรคอันเป็นการใช้อำนาจหน้าที่กระทำการที่ไม่เป็นธรรมและขัดแย้งต่อรัฐธรรมนูญจึงขอคัดค้านการกระทำของนายชูวิทย์ ฯ และขอให้ศาลรัฐธรรมนูญไต่สวนข้อเท็จจริงโดยด่วนเพื่อให้สมาชิกพรรคต้นตระกูลไทยและพรรคต้นตระกูลไทยสามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้ต่อไป

หลังจากนั้นในวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๔๗ นายณัฐคม สิงห์พันธุ์ ได้มีหนังสือยืนยันอีกครั้งต่อศาลรัฐธรรมนูญถึงการคัดค้านการยุบรวมพรรคต้นตระกูลไทยเข้ากับพรรคชาติไทย

เนื่องจากมีการคัดค้านการยุบพรรคดังกล่าวแล้ว สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญจึงได้ส่งหนังสือลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๗ ขอให้นายทะเบียนพรรคการเมืองชี้แจงและรับรองข้อเท็จจริงเกี่ยวกับวาระการประชุมและมติที่ประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ ของพรรคต้นตระกูลไทย และได้ให้

เจ้าหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญประสานงานทางโทรศัพท์ไปยังนายทะเบียนพรรคการเมืองเพื่อให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงว่า นายวรรัตน์ รุ่งรัตนกสิน ประธานคณะกรรมการฟื้นฟูพรรคต้นตระกูลไทย และนายฉัฐคม สิงห์พันธุ์ กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการฟื้นฟูพรรคต้นตระกูลไทย ผู้คัดค้านการยุบรวมพรรคต้นตระกูลไทยเข้ากับพรรคชาติไทย เป็นสมาชิกพรรคต้นตระกูลไทยหรือไม่

นายทะเบียนพรรคการเมืองมีหนังสือลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๗ ซึ่งแจ้งต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า ประเด็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับวาระการประชุมและมติของที่ประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ ของพรรคต้นตระกูลไทยได้ปรากฏอยู่ในคำร้องเรื่องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคต้นตระกูลไทย ลงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๔๗ แล้ว ส่วนเรื่องการเป็นสมาชิกพรรคต้นตระกูลไทยของนายวรรัตน์ รุ่งรัตนกสิน และนายฉัฐคม สิงห์พันธุ์ นั้น จากการตรวจสอบข้อมูลจากระบบบริหารฐานข้อมูลพรรคการเมืองของสำนักกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติพบว่า บุคคลทั้งสองไม่มีชื่อเป็นสมาชิกของพรรคต้นตระกูลไทย แต่นายวรรัตน์ รุ่งรัตนกสิน มีชื่อเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปไตย หมายเลขสมาชิก ๔๖๒๐๐๖๓๗๐ และนายฉัฐคม สิงห์พันธุ์ มีชื่อเป็นสมาชิกพรรคพลังธรรม หมายเลขสมาชิก ๑๐๓๘๐๐๐๑๘

๓. ประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยและคำวินิจฉัย

พิเคราะห์จากคำร้องของผู้ร้อง คำชี้แจงของผู้ถูกร้องและผู้ที่เกี่ยวข้อง และเอกสารประกอบแล้ว มีปัญหาต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า กรณีมีเหตุที่จะยุบพรรคต้นตระกูลไทยเพื่อรวมเข้ากับพรรคชาติไทย ที่เป็นพรรคการเมืองหลักตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง หรือไม่ ซึ่งมีหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

มาตรา ๖๕ บัญญัติว่า

“พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

...

(๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕

...

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของ นายทะเบียนให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น”

มาตรา ๗๐ บัญญัติว่า

“การรวมพรรคการเมืองอาจเป็นการรวมกันเพื่อจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองใหม่ หรืออาจเป็นการรวมเข้าเป็นพรรคเดียวกับอีกพรรคการเมืองที่เป็นหลักก็ได้”

มาตรา ๗๒ บัญญัติว่า

“เมื่อนายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๗๑ แล้ว ให้นายทะเบียนดำเนินการ ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้พรรคการเมืองที่รวมเข้ากันเป็นอันยุบไป โดยให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัดพรรคการเมืองเดิมเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สังกัด พรรคการเมืองใหม่ที่จัดตั้งขึ้น หรือเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคการเมืองอื่นในกรณี ที่อาจเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นได้ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการ จัดตั้ง พรรคการเมือง และสมาชิกพรรคการเมืองเดิมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใหม่ที่จัดตั้งขึ้น และให้บรรดา ทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิ และความรับผิดชอบของพรรคการเมืองเดิมโอนไปเป็นของพรรคการเมืองใหม่ ตั้งแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งการยุบและ การรวมพรรคการเมืองในราชกิจจานุเบกษา”

มาตรา ๗๓ บัญญัติว่า

“ในกรณีที่มีการรวมพรรคการเมืองเป็นการรวมพรรคการเมืองหนึ่งหรือหลายพรรคการเมือง เข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกันกับอีกพรรคการเมืองหนึ่งที่เป็นหลัก ให้พรรคการเมืองที่จะรวมกัน ขอความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมือง

เมื่อที่ประชุมใหญ่ของแต่ละพรรคการเมืองเห็นชอบให้รวมกันแล้ว ให้หัวหน้าพรรคการเมือง ที่จะรวมกันทุกพรรคการเมืองร่วมกันแจ้งการรวมพรรคการเมืองต่อนายทะเบียน และให้นายทะเบียน ดำเนินการตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้พรรคการเมืองที่รวมเข้ากับอีก พรรคการเมืองที่เป็นหลักนั้นยุบไปนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งและให้นำมาตรา ๗๒ มาใช้บังคับ โดยอนุโลม”

พิจารณาแล้ว เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า พรรคต้นตระกูลไทยได้ดำเนินการรวมเข้าเป็นพรรคการเมืองพรรคเดียวกับพรรคชาติไทยที่เป็นหลักจริง กล่าวคือ พรรคต้นตระกูลไทยได้ปฏิบัติตามข้อบังคับของพรรคต้นตระกูลไทยในการยุบรวมพรรค โดยขอความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่สามัญครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ซึ่งที่ประชุมให้ความเห็นชอบโดยการลงมติด้วยคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์ให้พรรคต้นตระกูลไทยรวมกับพรรคชาติไทย โดยให้พรรคชาติไทยเป็นหลักในการดำเนินกิจการทางการเมือง และพรรคชาติไทยก็ได้ขอความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่สามัญครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ซึ่งที่ประชุมก็ให้ความเห็นชอบด้วยคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์ให้รวมพรรคต้นตระกูลไทยเข้าเป็นพรรคการเมืองเดียวกับพรรคชาติไทยที่เป็นพรรคการเมืองหลัก และต่อมาหัวหน้าพรรคทั้งสองพรรคได้ร่วมกันแจ้งการรวมพรรคทั้งสองต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง อันเป็นการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๗๓ แล้ว

สำหรับการที่นายวรรัตน์ รุ่งรัตนกลิน และนายณัฐคม สิงห์พันธุ์ คัดค้านการยุบรวมและการรวมพรรคต้นตระกูลไทยเข้ากับพรรคชาติไทยว่าการยุบรวมพรรคดังกล่าวไม่ถูกต้องนั้น เนื่องจากบุคคลทั้งสองมิใช่สมาชิกพรรคต้นตระกูลไทยจึงไม่มีสิทธิร้องคัดค้านว่าการดำเนินการยุบรวมพรรค ฯ ไม่ถูกต้อง

นอกจากนี้ นายทะเบียนพรรคการเมืองก็ได้ทำคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญตั้งยุบพรรคต้นตระกูลไทยเพื่อให้ไปรวมกับพรรคชาติไทยที่เป็นพรรคการเมืองหลัก และพรรคชาติไทย โดยนายบรรหาร ศิลปอาชา หัวหน้าพรรค ฯ ก็ได้ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคต้นตระกูลไทยเข้ากับพรรคชาติไทยตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง จึงเห็นว่า กรณีมีเหตุที่จะยุบพรรคต้นตระกูลไทยได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๓)

ด้วยเหตุดังกล่าว จึงวินิจฉัยให้มีคำสั่งยุบพรรคต้นตระกูลไทย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ อัสวโรจน์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ